

Міністерство освіти і науки України

**Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова**

СХВАЛЕНО:

Навчально-методичною радою

ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

Протокол № ____ від _____

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор ХНУМГ

ім. О.М. Бекетова

_____ В.М. Бабаєв

«__» _____ 2016 р.

КОНЦЕПЦІЯ

РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

**у Харківському національному університеті
міського господарства імені О.М. Бекетова**

на 2016 – 2020 роки

Харків – 2016

Розробники Концепції розвитку дистанційного навчання у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова на 2016 – 2020 роки:

Пан М.П. – начальник інформаційно-обчислювального центру ХНУМГ імені О.М. Бекетова

Кузнецов А.І. – директор Центру дистанційного навчання ХНУМГ імені О.М. Бекетова

Хворост М.В. – директор Центру заочного навчання ХНУМГ імені О.М. Бекетова

1. Загальні положення

1.1 Концепція розвитку дистанційного навчання у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова (далі – Концепція) є базовим документом, який встановлює пріоритетні напрями впровадження й розвитку системи дистанційного навчання в Університеті.

1.2 Метою впровадження дистанційного навчання в Україні є забезпечення широкого доступу населення до освітніх ресурсів і створення умов для безперервного навчання впродовж усього життя шляхом розвитку системи дистанційного навчання на основі новітніх педагогічних, інформаційних та телекомунікаційних технологій.

1.3 Нормативно-правовим забезпеченням розвитку дистанційного навчання в ХНУМГ є:

- Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (постанова МОН України від 20 грудня 2000 р.);
- Стратегія розвитку Харківської національної академії міського господарства на період до 2020 р.
- Закон України «Про вищу освіту» (1 липня 2014 року № 1556-VII);
- Положення про дистанційне навчання (наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466, із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015);
- Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р);
- Закон України «Про Національну програму інформатизації» (№ 74/98-ВР від 04.02.1998р.);
- Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187);
- Вимоги до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямами і спеціальностями (наказ Міністерства освіти і науки України 30.10.2013 № 1518);

1.4 Терміни та визначення основних понять.

У Концепції терміни та визначення вживаються в наступному значенні:
асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі, інші сучасні інформаційно-комунікаційні технології тощо;

веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, - систематизоване зібрання навчальних матеріалів та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за

допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;

веб-середовище дистанційного навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

дистанційне навчання – індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;

заочно-дистанційна форма навчання - форма організації навчального процесу, яка передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень шляхом навчання за дистанційними технологіями;

інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);

система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;

система управління дистанційним навчанням - програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;

суб'єкти дистанційного навчання - особи, які навчаються (учень, вихованець, студент, слухач), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо);

технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

2. Мета впровадження і основні завдання дистанційного навчання

2.1 Метою впровадження дистанційного навчання в Університеті є розширення спектру та підвищення якості надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

2.2 Основними завданнями впровадження дистанційного навчання в ХНУМГ ім. О.М. Бекетова є:

- розширення доступу різних категорій студентів до якісного навчання за відповідними програмами;
- забезпечення індивідуалізації навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей студентів;
- забезпечення можливості одночасного (паралельного) навчання;
- підготовка до вступу до вищих навчальних закладів та до зовнішнього незалежного оцінювання;
- підвищення якості та ефективності навчання шляхом застосування сучасних освітніх технологій;
- створення додаткових можливостей спілкування викладачів і студентів у межах активного творчого навчання;
- підготовка та перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів, післядипломна освіта;
- забезпечення навчання за заочно-дистанційною формою у локальних центрах заочно-дистанційного навчання.
- забезпечення контролю якості освіти.

2.3 Основними принципами дистанційного навчання в Університеті є:

- гуманістичність та індивідуалізація дистанційного навчання, що полягає в концентруванні дистанційного навчання на потребах людини;
- доступність вищої освіти для усіх категорій громадян України, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами;
- безперервність дистанційного навчання, під якою мається на увазі процес формування єдиної системи задоволення освітніх потреб громадян на усіх рівнях вищої освіти;
- інтеграція педагогічних та інформаційних технологій задля підвищення якості дистанційного навчання.

2.4 Перевагами дистанційного навчання є:

- можливість формування індивідуального графіку навчання студентів;
- організація паралельного навчання студентів з метою підвищення конкурентоспроможності майбутнього фахівця на ринку праці;
- мінімізація економічних витрат Університету на підготовку фахівців та ефективне використання аудиторного фонду;
- підвищення рівня інформаційної освіти майбутніх фахівців шляхом

- постійного використання сучасних комп'ютеризованих технологій;
- відсутність обмеження в отриманні вищої освіти для осіб, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, стану здоров'я та соціального статусу;
 - можливість надання освітніх послуг іноземним громадянам за відсутності необхідності їх перебування в Україні;
 - підвищення рівня кваліфікації викладачів Університету шляхом постійного впровадження інформаційно-педагогічних інновацій в навчальний процес;
 - підвищення якості надання освітніх послуг за рахунок концентрування значних інформаційних контентів в межах дистанційних курсів.

3. Форми реалізації та очікувані результати впровадження дистанційного навчання в Університеті

3.1 Дистанційне навчання в ХНУМГ реалізовується шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

3.2 Впровадження дистанційного навчання в ХНУМГ дасть змогу:

- збільшити кількість споживачів освітніх послуг, що надаються Університетом;
- підвищити якість освітніх послуг шляхом залучення до підготовки та проведення дистанційного навчання висококваліфікованих викладачів, у тому числі спеціалістів у сфері інформаційних та телекомунікаційних технологій;
- розширити можливості громадян в одержанні безперервної освіти впродовж усього життя;
- підвищити конкурентоспроможність Університету на українському та світовому ринку освітніх послуг за рахунок підвищення рівня кваліфікації науково-педагогічних кадрів, підвищення рівня комп'ютерного, програмного та телекомунікаційного оснащення, створення, накопичення і постійного удосконалення освітніх ресурсів, які використовуються у дистанційному навчанні;
- розв'язати окремі соціальні проблеми, зокрема забезпечити соціалізацію засобами дистанційного навчання проблемних груп населення - громадян з особливими потребами, військовослужбовців строкової служби, осіб, що знаходяться в місцях позбавлення волі, тощо.

4. Основні етапи впровадження дистанційного навчання в Університеті на 2016-2020 роки

Основними етапами впровадження та розвитку дистанційного навчання в ХНУМГ є:

1. Організація надання освітніх послуг за заочно-дистанційною формою навчання з метою залучення до отримання вищої освіти абітурієнтів, які з різних причин не можуть навчатися за іншими формами навчання.
2. Організація здобування студентами паралельної освіти в Університеті з метою підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.
3. Розширення переліку спеціальностей, за якими проваджується освітня діяльність Університету із використанням дистанційних технологій навчання.
4. Розробка заходів щодо розширення контингенту абітурієнтів на заочно-дистанційну форму навчання за рахунок школярів, осіб з особливими потребами, іноземних громадян та інших категорій осіб - потенційних здобувачів вищої освіти.
5. Вдосконалення системотехнічного забезпечення освітнього процесу з метою підвищення якості надання освітніх послуг із використанням дистанційних технологій.
6. Постійне оновлення платформи Moodle та її інтеграція до корпоративної системи управління навчальним процесом Університету.
7. Постійне підвищення кваліфікації викладачів університету на базі Центру дистанційного навчання ХНУМГ.
8. Формування кадрового забезпечення провадження освітньої діяльності за дистанційним навчанням на базі Центру заочного навчання ХНУМГ.
9. Формування та постійне оновлення навчально-методичного забезпечення дистанційних курсів Університету.
10. Організація постійного моніторингу якості освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання.
11. Підвищення мотивації викладачів до удосконалення навчального процесу та якості контентів дистанційних курсів шляхом корегування норм часу на провадження освітньої діяльності із використанням дистанційних технологій.
12. Організація та постійне вдосконалення системи керування та обліку дистанційного навчання в Університеті.
13. Забезпечити створення студії відео- та аудіо запису лекцій, практичних занять з метою підвищення якості дистанційного навчання.
14. Забезпечити створення студії для ведення лекцій та практичних занять в синхронному режимі (он-лайн) з метою підвищення якості дистанційного навчання.
15. Організувати інтеграцію систем підтримки дистанційного навчання та інформаційно-бібліотечної бази Університету.

16. Забезпечити захист інтелектуальних прав на розроблені дистанційні курси шляхом розробки та прийняття Положення про визнання інформаційних ресурсів для дистанційного навчання навчально-методичною працею.

17. Розробка системи врахування оцінювання роботи викладача із дистанційними технологіями в загальному рейтингу викладача.

5. Міжнародне співробітництво у сфері дистанційного навчання

5.1 Головними напрямками міжнародного співробітництва у сфері дистанційного навчання для Університету є:

- участь у проектах і програмах, спрямованих на входження системи дистанційного навчання України до світової освітньої системи з урахуванням національних інтересів і здобутків вітчизняної освіти, зокрема створення міжнародних віртуальних університетів, до складу яких входять навчальні заклади різних країн;
- участь у проектах і програмах інтегрування національних телекомунікаційних мереж, що задіяні у дистанційному навчанні, в європейські та світові науково-освітні телекомунікаційні мережі;
- проведення спільних наукових досліджень щодо розвитку технологій дистанційного навчання;
- участь у розробленні міжнародних стандартів на технології дистанційного навчання;
- надання послуг, пов'язаних із здобуттям освіти за технологіями дистанційного навчання, іноземним громадянам;
- відрядження за кордон педагогічних, науково-педагогічних працівників та інших фахівців з метою підвищення кваліфікації з дистанційного навчання відповідно до міжнародних договорів України, а також прямих договорів навчальних закладів з іноземними партнерами.

Начальник ІОЦ

Директор ЦДН

Директор ЦЗН

Пан М.П.

Кузнецов А.І.

Хворост М.В